

VFU-rapport

En del av min VFU fick jag chansen att utföra utomlands, nämligen i Riga (Lettland) i Rigas Komerccskola¹. Skolan undervisar elever i åldrar som enligt svenskt system skulle matcha högstadiet och gymnasiet. I Lettland är det årskurs 7-9 och 10-12. Det som lockade mig till den skolan är deras undervisningsmetoder med individualiserat tillvägagångssätt i undervisningen samt varierat undervisningssätt där de kombinerar klassrumsundervisning med distansundervisning. Sammanlagt femton arbetsdagar planerades för den här VFU delen.

Till att börja med var det inte lätt att planera dagar under den avsatta tiden för VFU i kursplaneringen eftersom lediga dagar under Påsk och i Maj i Sverige överensstämmer dåligt med helger i Lettland som dessutom har också statlig festdag under dessa veckor. Därför började jag min VFU i Lettland 22 April och avslutade 15 Maj . Min handledare var Ilze Belinska samtidigt som jag arbetade tätt med studieadministratörerna och mentorerna Elina Dzerve och Solveiga Kovaleva.

Att det skulle gälla en skola med progressiva arbetsmetoder och framåtriktat ände hade jag ingen tvekan om redan i förväg. Anledning till detta är att min handledare är en högt meriterad lärare som tre gånger har fått det absolut högsta priset en lärare kan få i Lettland – en Guld penna samtidigt som hon röstats fram av elever som den bästa läraren i Riga och fått pris från A. Kronvalds fonden för sina arbetsinsatser i undervisningen. Det som visade sig i verkligheten var över min förväntan eftersom jag fick en enastående chans att arbeta med en entusiastisk ledare i progressiv anda, en person som brinner för sitt yrke och har utarbetat sina egna undervisnings- och bedömningsmetoder samtidigt som alla innovationer och idéer insamlade från olika erfarenheter införlivas i skolverksamheten med en gång och det som fungerar mindre bra förkastas med omedelbar verkan. Egentligen är det omöjligt att jämföra sådant arbetssätt med svenska förhållanden i utbildningssystemet.

Mina arbetsdagar var rätt långa (från 9-18 varje dag och ibland även längre), eftersom ingen egentligen tittar på klockan här och viktigast är avklarade uppgifter, med ett ord – resultat. Skolan har ett bra renommé och är väldigt mån om sitt anseende. Verksamhetens fina och fräscha lokaler mitt i centrala Riga är bara en fördel (vid större föreläsningar eller evenemang hyrs salar från grannen Riga Graduate School of Law). Tack vare deras arbetsmetoder är deras elever ungdomar som praktiserar olika sorts sport eller musik/konst vilket gör att de reser regelbundet bort över långa tidsspann eller elever vilkas föräldrar jobbar utomlands. Samtidigt finns det elever som upplever olika svårigheter i mer traditionella skolor (t.ex. svårigheter att passa in i grupp, olika inlärningssvårigheter eller helt enkelt elever som har valt i gymnasieålder skolans handels- och management program), och skolans individualiserade förhållningssätt gör den attraktiv för dem. I dagsläget är det lite mer än 170 elever i deras verksamhet.

¹ Rigas Komerccskola, Alberta iela 13, Riga LV-1010; info@rigaskomerccskola.lv

Tiden när jag hade mina vfu-dagar är tiden när de förbereder för och utför Nationella prov i grundämnena i nian och tolvan. Det är viktigt att poängtera skillnader mellan attityder till och kring Nationella prov mellan Sverige och Lettland. I Lettland är Nationella prov ett seriöst mått enligt vilket både elever, lärare och även skolor mäts. Nationella prov utförs samtidigt för alla elever i ämnet i hela landet, det finns observatörer från andra skolor på plats i klassrummet och organisering kring proven är ett ganska omfattande jobb. Framförallt är det rättning som skiljer sig från det svenska systemet. Skrivna prov från hela landet samlas in centralt, tillges en kod och rättas av två lärare som inte vet vem den andre är. Målet är att få så objektiv och opåverkad rättning av provet som möjligt. Om det uppstår situationer att två rättningar skiljer sig, kopplas en tredje lärare in. Tyvärr hann jag inte vara med att få rättningar klara efter första proven, men att vara med och observera systemet var väldigt lärorikt. Ett till perspektiv på Nationella proven var att eftersom de anses vara ganska objektiva används de som mätinstrument att bedöma, främst informellt, lärare och olika läroanstalter. Därför är det mycket prestige och även stress kopplat till ett sådant system. En skola kan skryta om många elever klarat provet med toppbetyg och det är en ytterligare drivkraft för läraren att bry sig om hur och/eller om eleven ska klara provet. Det är därför viktigt för min vfu-skola som har ett bra anseende och är väldigt mån om att behålla sin ställning att elever är motiverade och lärarna brinner för sitt yrke. Detta är också något som ligger i skolans grundtanke att skapa en intressant och kreativ skolmiljö och anställa kvalificerade samt högutbildade lärare som älskar sitt yrke och sina ämnen. Föränderlig miljö i hänsyn till politiska och ekonomiska perspektiv är en drivkraft i lärandet. Därför är mångfacetterad utbildning, anpassningsbara kunskaper och progressiva arbetsformer efterlysta.

Det som jag ska ta med mig från min vfu erfarenhet är skolans organisation, deras sätt att bemöta alla elevers krav genom att erbjuda speciella arbetsmaterial, arbetsmetoder och flexibilitet att erbjuda även individuella lektioner och ändå ha de nationella utbildningsmålen i grunden. Det som jag uppskattar som mest lärorikt var att förutom vara delaktig i deras verksamhet och elevers lärande kunna ta del av deras bedömningssystem. Bedömningen i deras verksamhet skiljer sig från ett svenskt system även om inte mycket i de väsentliga dragen. Det som var mest intressant var att bedömningen är en integrerad del av undervisningen och den bedömer kunskaper, färdigheter, attityder och utvecklingen. Det finns också tre tydliggjorda bedömningssätt, nämligen diagnostisk bedömning, formativ och summativ bedömning. De tre tjänar olika funktioner i elevers lärande. Jag fick också prova min handledares utarbetade bedömningssystem enligt ett särskilt punktsystem i verkligheten. Det var både intressant och lärorikt, eftersom rätt utformat ger den omedelbara signaler till läraren om elevens eller t.o.m. gruppens svagheter i ett dataprogram.

Utöver mina uppgifter kopplade till vfu fick jag också chans att delta i deras ganska hektiska organisationsliv där alla lektioner, individuella lektioner, arbetsmaterial, arbete med elevmotivation planerades och arbete med elever generellt skedde. Jag fick chans att skapa eget utbildningsmaterial avsett för prov och diagnostik i engelskan samt leda och planera

lektioner på egen hand både inom grupp och individuellt. Det var också intressant att delta i personalmöten både formella och informella som har en viktig roll i verksamheten. Jag fick också en chans att vara med i en utbildningskonferens avsedd för företagsledare och administratörer organiserad av min vfu skola. Det var också en intressant erfarenhet att vara med organisationen av sådant evenemang och slutligen vara med själv. Konferensen erbjöd kända föreläsare från olika verksamheter (t.ex. banker, universitet, företag). En sådan konferens organiseras av min vfu- skola varje år och är ämnad att erbjuda intressanta och lärorika föreläsare i ämnen viktiga för företagandet.

Även om att det inte var alltför enkelt att planera min vfu för att många faktorer var okända i förväg, överträffade dock själva erfarenheten sig själv i många avseenden. Det gällde att höja tempot och justera efter deras arbetssätt och försöka att ta med så mycket som möjligt. Skolpersonalens vilja till samarbete och framförallt intresset för det svenska skolsystemet kunde inte vara större. Jag fick tillgång till allt material gällande skolans grundande, hela verksamheten och idéer bakom det.

Det är utan tvekan en nyttig erfarenhet från olika perspektiv. Det som slog mig mest var framtidsvisioner i hänseende till elever som reser mycket, samtidigt som de inte behöver hoppa av skolan eller tappa bort år eller betyg. En sådan skolform skulle vara användbar även i Sverige när många reser bort med hela familjer för olika längre tidsperioder. Samtidigt som elever inte skulle behöva uppleva olika slags svårigheter i anpassning till den svenska läroplanen vid återkomsten.

Avslutningsvis vill jag tacka MIUN för möjligheten att ha min vfu period utomlands samtidigt som att ha möjlighet att vidga mina vyer och lära mig nya pedagogiska sätt och metoder i undervisningen.